Voorstel aan Gemeenteraad

Registratienummer:

Onderwerp

Actualisatie Gedragscode raads- en burgerleden en Protocol naleving Gedragscode en integriteit raads- en burgerleden gemeente Sittard-Geleen 2024.

Voorstel / Beslispunten

De gemeenteraad besluit:

1. De Gedragscode raads- en burgerleden gemeente Sittard-Geleen 2024 vast te stellen.
2. Het Protocol naleving Gedragscode raads- en burgerleden gemeente Sittard-Geleen 2024 vast te stellen.
3. De Gedragscode en integriteitsregels en Protocol naleving Gedragscode en integriteitscode, vastgesteld op 20 april 2017, in te trekken.

Inleiding

Op 20 april 2017 heeft de gemeenteraad de Gedragscode en integriteitsregels en het Protocol naleving Gedragscode en integriteitsregels vastgesteld.
Door nieuwe regels op het gebied van geheimhouding is het noodzakelijk om de Gedragscode aan te passen. Daarnaast is breed door de raad de wens uitgesproken om het proces dat volgt op een (mogelijke) integriteitsschending opnieuw vast te leggen.

Deze Gedragscode en Protocol zijn samen met Governance & Integrity in twee gezamenlijke sessies met de raad opgesteld. Daarnaast hebben de fracties een gesprek gehad met Governance & Integrity om nog aanvullingen op deze documenten te geven en vragen te stellen.

Toelichting voorstel

<u>Gedragscode</u>

De Gedragscode beschrijft het gewenste gedrag tussen raadsleden en onderstreept het belang van onderlinge omgangsvormen. De raad heeft zelf onderlinge afspraken geformuleerd aanvullend op de wettelijke kaders. De raad heeft daarmee zelf omschreven hoe zij in de raad en daarbuiten met elkaar wenst om te gaan.

De Gedragscode heeft een aantal kenmerken:
- ze ontlast de morele oordeelsvorming van individuen;
- ze legt de basis voor een zinvol gesprek over het handelen conform wet- en regelgeving;
- ze definieert specifieke handelingen als schendingen.

Protocol
In het Protocol zijn de rollen beschreven van de bij integriteitsschendingen betrokken personen/organen. Daarnaast zijn er uitgangspunten beschreven hoe te handelen bij de aanpak van integriteitskwesties. Het Protocol is een akkoord dat rechtens niet afdwingbaar is, maar berust op betrokkenheid en commitment van de partijen.

Bij het opstellen van de handelwijze ten aanzien van vermoedens van integriteitsschendingen van de Gedragscode is in het Protocol uitgegaan van een drietal principes:
- onpartijdige handhaving;
- terughoudendheid in de publiciteit;
- zorgvuldigheid ten aanzien van de vermeende schender.

Wijzigingen
De voorliggende Gedragscode en het Protocol wijken op enkele punten af van de Gedragscode en het Protocol van 2017. De volgende wijzigingen zijn nu opgenomen:

1. Integriteitsadviseur en triage
   Deze intern of externe onafhankelijke expert op het gebied van integriteit, voert in de oriënterende fase een weging uit ten aanzien van de melding aan de hand van triagevragen. De integriteitsadviseur formuleert een advies over de best passende opvolging met inachtneming van beginselen als effectiviteit, subsidiariteit en proportionaliteit.
2. Eerst zelf het gesprek aangaan
   Vastgelegd is nu dat wie zich gekwetst voelt eerst in gesprek gaat met degene die dit gevoel opriep. Indien gewenst kan dat onder externe begeleiding.
3. Niet in behandeling nemen van de melding
   Wanneer een melding anoniem wordt gedaan, niet wordt onderbouwd en/of een meldgesprek niet op redelijke termijn plaatsvindt, kan de burgemeester besluiten de melding niet in behandeling te nemen.
4. Wijzigingen n.a.v. de nieuwe regels op het gebied van geheimhouding
   In het kader van de Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur zijn er nieuwe regels over geheimhouding in de Gemeentewet opgenomen die doorwerken in de Gedragscode.

Daarnaast zijn tijdens de gesprekken met de fracties en Governance & Integrity nog een aantal aanvullingen gegeven door de fracties. Dat zijn de volgende:

1. In de weging en het opvolgingsadvies wordt nadrukkelijk onderscheid gemaakt tussen de (wettelijke)regels en (onderlinge)afspraken. De onderzoekroute is met name geschikt voor de eerste categorie.
2. Het opvolgingsadvies en de daarmee samenhangende beslissing van de burgemeester wordt aan de melder meegedeeld, zodra is vastgesteld dat een eventueel uit te voeren vervolgonderzoek daardoor niet in negatieve zin kan worden geraakt.

3. De burgemeester kan na ontvangst van het opvolgingsadvies besluiten tot het uitvoeren van persoonsgericht integriteitsonderzoek, om te bepalen of de vermoedelijke schending van de Gedragscode daadwerkelijk heeft plaatsgevonden. Een dergelijk onderzoek wordt uitgevoerd door een onafhankelijk expert, die algemeen geldende kwaliteitsstandaarden voor een dergelijk onderzoek omarmt, zoals bijvoorbeeld opgesomd in de baseline voor melden en onderzoek van het ministerie van BZK. Deze conditie zal worden opgenomen bij de opdrachtverstrekking.
4. In de Gedragscode staan zowel regels die zijn afgeleid van wettelijke vereisten als door de raad onderling gemaakte afspraken. Wanneer van een schending wordt gesproken, wordt daarmee de schending van een van de regels en afspraken in de Gedragscode bedoeld. Waar relevant wordt daarbij een onderscheid tussen schendingen van onderlinge afspraken en schendingen van regels en wettelijke vereisten in de Gedragscode gemaakt.

Beoogd effect

Deze Gedragscode heeft als doel de politieke ambtsdragers weerbaarder te maken in de huidige politieke context. Dit doet de code in de eerste instantie door in heldere taal duidelijk te maken wat de wet van hen verlangt. De code biedt daarmee ook de basis voor het onderlinge gesprek over integriteit en het elkaar aanspreken op gedrag. Integriteit krijgt uiteindelijk pas betekenis in het handelen en de beschouwing daarvan. De Gedragscode biedt bovendien een basis om op zorgvuldige wijze te reageren op (mogelijke) integriteitschendingen.

Argumenten

1. Goed bestuur is integer bestuur. Integriteit heeft alles te maken met de kwaliteit van het openbaar bestuur. Ook kan integriteit het vertrouwen van de burgers in hun overheid maken of breken.
2. Gedragscode als instrument en hulpmiddel. Het agenderen en actueel houden van de Gedragscode draagt bij aan bewustwording en kan helpend zijn de integriteit van de politieke ambtsdragers te waarborgen.

Financiën

Er zijn geen financiële consequenties verbonden aan dit voorstel.

Juridisch aspecten

Artikel 15 lid 3 Gemeentewet draagt de gemeenteraad op om een Gedragscode voor zijn leden vast te stellen. Het rechtskarakter is dat van een interne regeling, ter invulling van en (bij enkele normen) in aanvulling op de wettelijke regels.

Communicatie
De Gedragscode en het Protocol worden voor de raad in het bestuurlijk informatiesysteem Ibabs en in het RIS geplaatst. Daarnaast wordt de Gedragscode en het Protocol ook op de website van de gemeente Sittard-Geleen gepubliceerd.

Evaluatie
De Gedragscode en het Protocol zijn geen statische documenten. Ze moeten geregeld opnieuw besproken worden.

Bijlagen
Gedragscode raads- en burgerleden gemeente Sittard-Geleen 2024.
Protocol naleving Gedragscode raads- en burgerleden gemeente Sittard-Geleen 2024.

Voorstel aan **Gemeenteraad**	
Steller : Nicolle Bisschoff Telefoon : [redacted] E-mail : Nicolle.bisschoff@sittard-geleen.nl	Reg. nummer : Reg. datum : Reg.nummer(s) bijlagen :